

ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Employment status of graduates in the public administration field,
Management Science Faculty, Princess of Naradhiwas University

อาฟันดี มะซา¹ อับบาส อามิง² ฮาซานะห์ มะเย็ง³ นินาซีลา เปาะสา⁴ เปาซี วานอง^{5*} พัทชนี ตูเล๊ะ⁶
Afandee Masa¹, Abbas Aming², Hasanah Mayeng³, Nikasila Poksa⁴, Paosee Wanong^{5*}, Patchanee Tuleh⁶

วันที่รับบทความ : 26 มิถุนายน 2569

วันที่แก้ไขบทความ : 11 กรกฎาคม 2569

วันที่ตอบรับบทความ : 2 สิงหาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป้าหมาย คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 84 คน โดยเลือกกลุ่มแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ โดยข้อมูลที่ได้ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีอัตราการมีงานทำร้อยละ 88.1 โดยร้อยละ 11.9 ยังว่างงาน ส่วนใหญ่ใช้เวลาหางานนาน 1-2 เดือน อยู่ที่ร้อยละ 29.8 รองลงมา ใช้เวลา 3-6 เดือนอยู่ที่ร้อยละ 27.4 รองลงมาได้งานทันทีหลังจบการศึกษา อยู่ที่ร้อยละ 15.5 รองลงมา ใช้เวลาหางานมากกว่า 1 ปี อยู่ที่ร้อยละ 14.3 และสุดท้ายใช้เวลาหางาน 7-9 เดือน อยู่ที่ร้อยละ 13.1 โดยทำงานตรงสาย ร้อยละ 17.9 และไม่ตรงสาย ร้อยละ 70.2 สะท้อนความไม่สอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับตลาดแรงงาน ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิพบว่าโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของภาวะการมีงานทำได้ ร้อยละ 12.4 (Nagelkerke $R^2 = .124$) โดยความรู้จากการเรียน (X_1) เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มส่งผลต่อภาวะการมีงานทำมากที่สุด ($B = -1.145$, $OR = 0.318$, $p = .056$) ข้อเสนอแนะคือให้ปรับหลักสูตรให้ทันสมัย เน้นทักษะดิจิทัล เพิ่มโอกาสฝึกงาน และพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ

¹⁻⁶คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹⁻⁶Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University

*Corresponding author. E-mail: paosee566@gmail.com

คำสำคัญ : ภาวะการมีงานทำ บัณฑิต ลักษณะงานที่ทำ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้งานทำ

Abstract

This research has the following objectives: 1. To examine the employment status of graduates in the public administration program, Princess of Naradhiwas University, for the academic year 2024. 2. To study the factors affecting the employment status of graduates in the public administration program at Princess of Naradhiwas University for the academic year 2024. This study employed a quantitative research method, collecting data from 84 graduates; an online questionnaire was used. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and binary logistic regression analysis.

The findings revealed that 88.1% of graduates of the public administration program were employed, while 11.9% remained unemployed. Regarding job-search duration, the largest proportion of graduates (29.8%) found employment within 1–2 months, followed by 27.4% within 3–6 months, 15.5% who secured employment immediately after graduation, 14.3% took more than one year, and 13.1% took 7–9 months. In terms of field relevance, only 17.9% of graduates were employed in positions directly related to their field of study, whereas 70.2% worked in unrelated fields, reflecting a mismatch between the curriculum and labor market demands. The logistic regression analysis indicated that the model explained 12.4% of the variance in employment status (Nagelkerke $R^2 = .124$), with academic knowledge (X_1) showing the variable most likely to predict employment ($B = -1.145$, $OR = 0.318$, $p = .056$). The findings suggest curriculum revision emphasizing digital skills, expanded internship opportunities, and foreign language development.

Keywords: Factors Affecting Employment, Graduates, Job Characteristics, The Employability

บทนำ

พันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงต้องมีการควบคุมคุณภาพในทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่หลักสูตร คณาจารย์ สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด บทบาทของอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้บรรลุเป้าหมาย ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในปี พ.ศ. 2580 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับศักยภาพ เพิ่มความเข้มแข็ง

ในกับอุดมศึกษาให้มีความพร้อม เป็นอุดมศึกษาที่พัฒนาแล้ว สามารถนำผลผลิตกำลังคนคุณภาพและองค์ความรู้ชั้นเลิศ มาขับเคลื่อนในฐานะหัวรถจักรที่จะนำพาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ข้างต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567) โดยที่การให้บริการทางการศึกษาถือเป็นบริการอย่างหนึ่งที่ทุกสถาบันการศึกษาจะต้องจัดบริการให้กับนักศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีการให้บริการที่คุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการ

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ประสบปัญหาความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้ให้มีความพร้อมและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนวิชาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น และประเทศ เพราะการกระจายอำนาจการปกครอง โดยให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การบริหารงานภาครัฐ มีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการที่พร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการปกครองทั้งส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนา สังคมและประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดให้มีการติดตามภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการผลิตบัณฑิต โดยกำหนดเป้าหมายการติดตามบัณฑิตไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของบัณฑิตทั้งหมด จากการสำรวจภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พบประเด็น ดังนี้ ประการแรก อัตราการปฏิบัติงานของบัณฑิตอยู่ในระดับต่ำ โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาในปี 2564 มีงานทำเพียงร้อยละ 45.54 และในปี 2565 มีงานทำร้อยละ 50 ซึ่งหมายความว่าบัณฑิตว่างงานในสัดส่วนที่สูง ประการที่สอง พบปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างสาขาที่สำเร็จการศึกษากับลักษณะงานที่ทำ โดยบัณฑิตที่จบในปี 2564 ทำงานไม่ตรงสาขาถึงร้อยละ 43.63 และบัณฑิตที่จบในปี 2565 ทำงานไม่ตรงสาขาร้อยละ 47.05 สะท้อนให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน และประการที่สาม สัดส่วนของบัณฑิตที่ได้งานในหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของสาขารัฐประศาสนศาสตร์อยู่ในระดับต่ำมาก โดยในปี 2564 มีเพียงร้อยละ 7 และในปี 2565 มีเพียงร้อยละ 2.94 เท่านั้น (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2565)

การบริหารจัดการงานทะเบียนและวัดผล ในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นภารกิจที่สำคัญที่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เทคโนโลยีและนวัตกรรมมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับเปลี่ยน

ทิศทางและรูปแบบการผลิตกำลังคนให้มีความรู้และทักษะ ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม [อว.], 2567)

แม้ที่ผ่านมาจะมีการศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตในหลากหลายสาขาวิชา ทว่าส่วนใหญ่เป็นเพียงการรายงานสถิติเชิงพรรณนาเชิงปริมาณประจำปีของสถาบันการศึกษา (Statistical Reporting) ซึ่งยังขาดการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุและเงื่อนไขทางบริบทเฉพาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่บริบทเฉพาะของจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความท้าทายด้านความมั่นคงและโครงสร้างตลาดแรงงานที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น นอกจากนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่ภาครัฐ แต่ตัวเลขสถิตีย้อนหลังกลับชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนการได้งานในหน่วยงานภาครัฐลดต่ำลงอย่างมาก สวนทางกับอัตราการหางานไม่ตรงสายที่สูงขึ้น ช่องว่างทางวิชาการ (Research Gap) ดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องนำสถิติขั้นสูงอย่างการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ (Binary Logistic Regression) มาประยุกต์ใช้เพื่อค้นหาปัจจัยทำนายที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สถาบันการศึกษาเข้าใจกลไกเชิงโครงสร้างและสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของตลาดแรงงานยุคดิจิทัลได้อย่างตรงจุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยนราธิวาส ราชชนรินทร์ ปีการศึกษา 2567
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชชนรินทร์ ปีการศึกษา 2567 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำ

ภาวะการมีงานทำ (Employability) หมายถึง สถานภาพของบุคคลในการได้รับการจ้างงาน มีงานทำ หรือประกอบอาชีพอิสระที่ก่อให้เกิดรายได้ โดยครอบคลุมถึงดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการผลิตกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในมิติด้านอัตราการได้งานทำ ระยะเวลาที่ใช้ในการหางาน ประเภทขององค์กรที่เข้าปฏิบัติงาน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างองค์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะจากสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษากับลักษณะงานที่แท้จริงในตลาดแรงงานเพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2567; ปุณยณัฐ เรือนโนวา และศิริรัตน์ จิตรนพรัตน์, 2568) ทั้งนี้ ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาและความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2565) โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้การติดตามภาวะการมีงานทำเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการผลิตบัณฑิต ซึ่งครอบคลุมทั้งอัตราการมีงานทำ ระยะเวลาในการหางาน ประเภทของงาน รายได้ และความสอดคล้องระหว่างสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษากับลักษณะงาน

ที่ทำ (ปริญาญา สังข์โคตร และคณะ, 2564; ปุณยบุช เรือนโนวา และศิริรัตน์ จิตรนพรัตน์, 2568) ทั้งนี้ อว. (2567) ได้กำหนดทิศทางการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 ซึ่งบัณฑิตที่มีทักษะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานจะมีโอกาสในการมีงานทำสูงกว่า

แนวคิดที่เกี่ยวข้องของบัณฑิต

บัณฑิต หมายถึง บุคคลผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีความพร้อมในการเข้าสู่การทำงานและการดำรงชีวิตในสังคม โดยมีคุณลักษณะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตาม กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ซึ่งปรับเปลี่ยนองค์ประกอบมาตรฐานการเรียนรู้จากเดิม 5 ด้าน ให้เหลือ 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) ด้านลักษณะบุคคล (Personal Attributes) ความครอบคลุมทั้ง 4 ด้านนี้มีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นให้บัณฑิตไม่เพียงแต่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและทักษะทางปัญญาเท่านั้น แต่ยังต้องมีสมรรถนะดิจิทัล ทักษะการปรับตัว ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คุณธรรม จริยธรรมวิชาชีพ และความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเหมาะสม (อว., 2565)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องของภาวะการมีงานทำของบัณฑิต

ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเพราะนอกจากจะเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาที่ถือเป็นภารกิจที่สำคัญลำดับแรกแล้วยังเป็นตัวชี้วัดคุณภาพที่สำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, 2565)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องของลักษณะงานที่ทำ

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำมีรากฐานมาจากทฤษฎีคุณลักษณะงาน (Job Characteristics Model) ของ Hackman และ Oldham ซึ่งอธิบายว่าองค์ประกอบของงาน เช่น ความหลากหลายของทักษะ ความชัดเจนของงาน ความสำคัญของงาน ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน และการได้รับข้อมูลป้อนกลับ ล้วนส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจและผลลัพธ์ในการทำงานของบุคคล งานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมายังคงยืนยันความสำคัญของแนวคิดนี้อย่างต่อเนื่อง โดยครุศิลป์ อวนศรี และคณะ (2567) ศึกษาปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี พบว่าลักษณะของงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Mirzaei et al. (2026) ที่นำทฤษฎีคุณลักษณะงานของ Hackman และ Oldham มาประยุกต์ใช้ในบริบทอุตสาหกรรมก่อสร้างที่ใช้เทคโนโลยี Building Information Modeling (BIM) และพบว่ามิติของงานด้านความหมายในการทำงาน ข้อมูลป้อนกลับ และการลดปัญหาในกระบวนการทำงาน มีผลต่อความพึงพอใจในงานมากกว่าความเป็นอิสระทางเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนว่าลักษณะของงานยังคงเป็นปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในหลากหลายบริบท ทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม จึงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ได้

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำของบัณฑิตเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องในแวดวงการศึกษาไทย เนื่องจากสะท้อนคุณภาพของบัณฑิตและความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน แนวคิดนี้ครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านทุนมนุษย์ ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางสังคมที่บัณฑิตสั่งสมระหว่างการศึกษา โดยชมพูนุท ดั่งจันทร์ และคณะ (2568) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการได้งานของบัณฑิตบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าทักษะทางเทคนิค ทุนมนุษย์ และโอกาสในการเลื่อนขั้นทางสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการได้งานของบัณฑิตในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสุนันทา มาวัว และคณะ (2565) ที่ระบุว่าทักษะที่สำคัญของบัณฑิตในอนาคต ทั้งทักษะด้านความรู้เฉพาะสาขา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดแรงงานของบัณฑิต ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการมีงานทำของบัณฑิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกี่ยวข้องกับทักษะเชิงเทคนิค คุณลักษณะส่วนบุคคล และเครือข่ายทางสังคมที่บัณฑิตมี ซึ่งสถาบันการศึกษาสามารถนำแนวคิดนี้ไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรและเสริมสร้างศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ประสบปัญหาความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง เป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้ให้มีความพร้อมและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ เพราะการกระจายอำนาจการปกครอง โดยให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การบริหารงานภาครัฐมีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการที่พร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

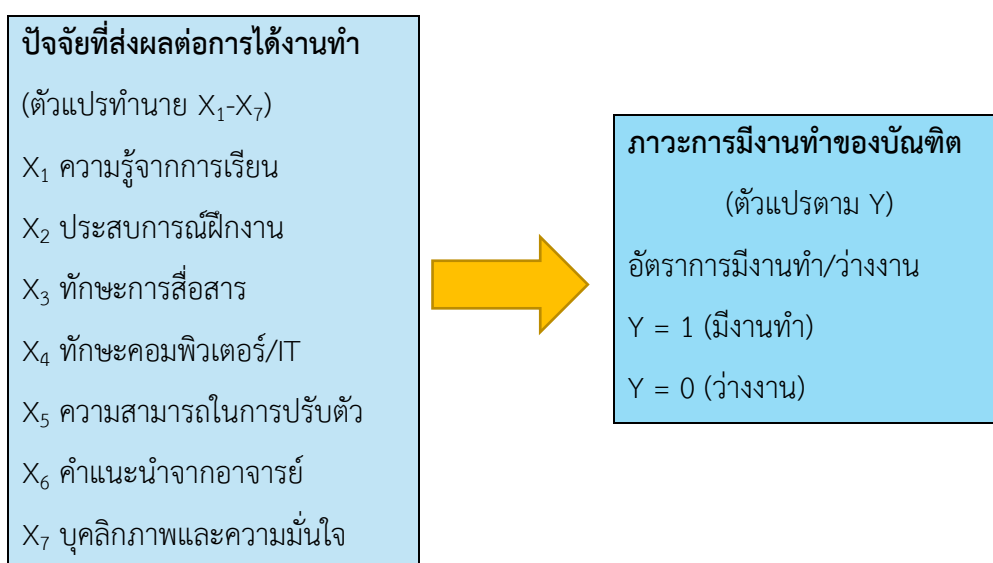
กฤษฎา กฤตเมธกุล (2565) ได้ศึกษาการได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในปีการศึกษา 2563 โดยมีบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 1,145 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 833 คน คิดเป็นร้อยละ 72.75 ของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตที่ได้งานทำภายใน 1 ปีหลังสำเร็จการศึกษา (ไม่นับรวมผู้ประกอบอาชีพอิสระ) มีจำนวน 444 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 บัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระมีจำนวน 183 คน

คิดเป็นร้อยละ 21.97 และเมื่อรวมทั้งสองกลุ่มพบว่าบัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี มีจำนวน 627 คน คิดเป็นร้อยละ 95.87 เทียบเท่า 4.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00 นอกจากนี้ยังพบว่าบัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 12,845.29 บาท จากผลการศึกษาดังกล่าว พบว่าแนวทางในการกำหนดตัวแปรของกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ อัตราการได้งานทำภายใน 1 ปี อัตราการประกอบอาชีพอิสระ อัตราการมีงานทำโดยรวม (ทั้งงานประจำและอาชีพอิสระ) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบัณฑิต เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนภาวะการมีงานทำของบัณฑิตในบริบทของสถาบันการศึกษา

กรอบแนวคิดวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H_1 : ปัจจัยด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบัณฑิต (X_1 - X_7) สามารถร่วมกันทำนายโอกาสในการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H_2 : ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_4) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อโอกาสในการมีงานทำของบัณฑิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 84 คน

เนื่องจากจำนวนประชากรมีขนาดไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (Census) ทั้งนี้ การเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด แม้จะไม่สามารถรับประกันความแม่นยำของข้อมูลได้ทั้งหมด เนื่องจาก ยังอาจเกิดความคลาดเคลื่อนที่ไม่ได้เกิดจากการสุ่ม (Non-sampling Error) เช่น ความคลาดเคลื่อนจากการ วัดหรือการตอบแบบสอบถาม แต่การเก็บข้อมูลรูปแบบนี้สามารถช่วยขจัดความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการ สุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ให้เป็นศูนย์ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะการมีงานทำของบัณฑิต โดยออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ วิจัย ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเรื่องภาวะการมีงานทำ มีจำนวนทั้งหมด 8 ข้อ แบบสอบถามเกี่ยวกับความ สอดคล้องระหว่างการศึกษาและการทำงาน จำนวน 4 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการ มีงานทำ จำนวน 7 ข้อ ซึ่งพัฒนาและประยุกต์มาจากกรอบแนวคิดความสามารถในการมีงานทำของ Knight and Yorke (2004) และพฤติกรรมการทำงานของผกากรอง เทพรักษ์ (2557) ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

การเลือกใช้วิธีดังกล่าวช่วยลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง และทำให้ผลการวิจัยมีความ น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านที่เกี่ยวข้อง ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณา ความเหมาะสมของข้อคำถามแต่ละข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วยว่าข้อคำถามสอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ทั้งนี้ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้ ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความสอดคล้องและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างและเพิ่มความรวดเร็วในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) สร้างแบบสอบถามออนไลน์ตามโครงสร้างที่กำหนด
- 2) เผยแพร่แบบสอบถามไปยังกลุ่มบัณฑิตผ่านช่องทางต่าง ๆ
- 3) รวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4) ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ช่วยให้สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้อย่างสะดวก และลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

1) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของบัณฑิตโดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ร้อยละของช่วงคะแนนของ Best (1977) ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิ (Binary Logistic Regression) ซึ่งมีเงื่อนไขทางสถิติที่สำคัญคือ ตัวแปรตามต้องเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มที่มี 2 ระดับ (Binary/Dichotomous Outcome) ที่แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดและไม่ต่อเนื่อง ในการวิจัยนี้กำหนดให้ มีงานทำ = 1 และว่างงาน = 0 นอกจากนี้ ตัวแปรอิสระสามารถเป็นได้ทั้งตัวแปรต่อเนื่องหรือตัวแปรกลุ่ม และข้อมูลต้องไม่มี

ปัญหาพหุสัมพันธ์ร่วมเชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยประเมินความเหมาะสมของโมเดลผ่านค่าสถิติวอลด์ อัตราส่วนอดดส์ และ Nagelkerke R^2

การพิทักษ์สิทธิและจริยธรรมการวิจัย

แม้การวิจัยนี้จะเก็บข้อมูลจากประชากรบัณฑิตทั้งหมดในชั้นปี แต่ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด โดยยึดหลักความสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการ (Voluntary Participation) ในหน้าแรกของแบบสอบถามออนไลน์ได้ระบุคำชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างชัดเจน และระบบเปิดให้ทำแบบสอบถามได้ต่อเมื่อผู้ตอบคลิก "ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย" เท่านั้น บัณฑิตมีสิทธิที่จะปฏิเสธหรือยุติการตอบแบบสอบถามได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ และข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับในภาพรวมโดยไม่มีการระบุตัวตนหรือนำข้อมูลรายบุคคลไปเผยแพร่

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 36 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และ เพศหญิง 48 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.495

ช่วงอายุส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 24 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 54.8) รองลงมาคือ อายุ 23 ปี จำนวน 29 คน (ร้อยละ 34.5) และมีเพียง 9 คนที่มีอายุ 25 ปี โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.93

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตจำแนกตามภาวะการมีงานทำและลักษณะการทำงาน

ตัวแปรภาวะการมีงานทำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. สถานภาพภาวะการมีงานทำ (Y)		
- มีงานทำ/ประกอบอาชีพอิสระ (Y = 1)	74	88.1
-ว่างงาน/ยังไม่ได้ทำงาน (Y = 0)	10	11.9
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการหางาน (เฉพาะกลุ่มที่มีงานทำและว่างงาน)		
- ได้งานทำทันทีก่อนจบหรือหลังจบการศึกษาทันที	13	15.5
- ใช้เวลาหางาน 1 - 2 เดือน	25	29.8
- ใช้เวลาหางาน 3 - 6 เดือน	23	27.4
- ใช้เวลาหางาน 7 - 9 เดือน	11	13.1
- ใช้เวลาหางานมากกว่า 1 ปีขึ้นไป	12	14.3
3. ความสอดคล้องของสาขาวิชากับงานที่ทำ		
- ตรงสาย (ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์)	15	17.9
- ไม่ตรงสายวิชาที่เรียนมา	59	70.2
- ไม่เข้าเกณฑ์/ยังไม่มีงานทำ	10	11.9

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของบัณฑิตจำแนกตามภาวะการมีงานทำและลักษณะการทำงาน (ต่อ)

ตัวแปรภาวะการมีงานทำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
4. ลักษณะและประเภทของหน่วยงานที่เข้าทำงาน		
- หน่วยงานภาครัฐ/ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	5	5.9
- หน่วยงานภาคเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน	52	61.9
- ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ	17	20.3
- ยังไม่มีงานทำ	10	11.9
รวม	84	100.0

จากตารางที่ 1 พบข้อมูลภาวะการมีงานทำและลักษณะการทำงานของบัณฑิตจำแนกตามรายด้านที่สำคัญ ดังนี้

1. สถานภาพภาวะการมีงานทำ พบว่าบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ส่วนใหญ่มีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระ สูงถึง 74 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 ในขณะที่มีบัณฑิตที่ยังว่างงานหรือยังไม่ได้ทำงานเพียง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการหางาน ในกลุ่มบัณฑิตทั้งหมด พบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาในการหางานน้อยเพียง 1 - 2 เดือน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาคือใช้เวลาหางาน 3 - 6 เดือน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และได้งานทำทันทีก่อนจบหรือหลังจบการศึกษาทันที จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ตามลำดับ

3. ความสอดคล้องของสาขาวิชากับงานที่ทำ บัณฑิตส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในลักษณะที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา สูงถึง 59 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 ในขณะที่มีบัณฑิตที่ได้ทำงานตรงสายวิชาที่เรียนมาเพียง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9

4. ลักษณะและประเภทของหน่วยงานที่เข้าทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่เข้าสู่ระบบการจ้างงานของหน่วยงานภาคเอกชน/บริษัท/ห้างร้าน มากที่สุด จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมาคือประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 และเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ/ราชการ/รัฐวิสาหกิจ น้อยที่สุดเพียง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

2. ข้อมูลด้านภาวะการมีงานทำ

ตารางที่ 2 ข้อมูลภาวะการมีงานทำ

ภาวะการมีงานทำ	ระดับความคิดเห็น		
	μ	σ	แปลผล
1. ความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังสำเร็จการศึกษา	3.82	0.853	มาก
2. รายได้จากการทำงานมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ	3.68	1.099	มาก
3. งานที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความต่อเนื่องและมีเสถียรภาพในการจ้างงาน	3.62	1.063	มาก
4. สามารถปรับตัวเข้ากับระบบการทำงานในองค์กรได้เป็นอย่างดี	3.68	1.055	มาก
5. ลักษณะงานที่ทำอยู่เอื้อต่อการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพในระยะยาว	3.67	1.068	มาก
6. ได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมจากการทำงาน	3.68	1.055	มาก
7. การมีงานทำในปัจจุบันช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต	3.80	1.117	มาก
8. ความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงาน	3.69	1.006	มาก
ผลรวม	3.71	1.04	มาก

จากตารางที่ 2 เกี่ยวกับภาวะการมีงานทำ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.71 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมของภาวะการมีงานทำอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานภายหลังสำเร็จการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือ การมีงานทำในปัจจุบันช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต มีค่าเฉลี่ย 3.80 ความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 รายได้จากการทำงานมีความเหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ การปรับตัวเข้ากับระบบการทำงานในองค์กรได้เป็นอย่างดี โอกาสในการพัฒนาทักษะหรือความรู้เพิ่มเติมจากการทำงาน ซึ่งสามข้อนี้มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 3.68 ลักษณะงานที่ทำอยู่เอื้อต่อการพัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพในระยะยาว มีค่าเฉลี่ย 3.67 และสุดท้ายคือ งานที่ทำอยู่ในปัจจุบันมีความต่อเนื่องและมีเสถียรภาพในการจ้างงาน มีค่าเฉลี่ย 3.62 โดยสรุป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อภาวะการมีงานทำ ทั้งในด้านความพร้อม ความมั่นคง รายได้ ความสามารถในการทำงาน และโอกาสในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการมีงานทำในภาพรวมที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ

3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	p-value	Exp(B)	95% CI for Exp(B)
ความรู้จากการเรียน X_1	-1.145	0.599	3.655	.056	0.318	0.099 – 1.029
ประสบการณ์ฝึกงาน X_2	0.463	0.648	0.511	.475	1.589	0.446 – 5.657
ทักษะการสื่อสาร X_3	0.053	0.503	0.011	.917	1.054	0.394 – 2.823
ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศ X_4	-0.121	0.474	0.065	.799	0.886	0.350 – 2.243
การปรับตัวเข้ากับงาน X_5	0.336	0.588	0.326	.568	1.399	0.442 – 4.427
คำแนะนำจากอาจารย์ X_6	0.266	0.477	0.310	.578	1.304	0.512 – 3.322
บุคลิกภาพและความมั่นใจ X_7	-0.653	0.540	1.462	.227	0.521	0.181 – 1.500

หมายเหตุ: -2 Log Likelihood = 53.750; Likelihood Ratio Chi-square = 7.574, df = 7, p-value = .372;

Nagelkerke R^2 = 0.124

*p < .05, **p < .01

จากตารางผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเพื่อทำนายโอกาสในการมีงานทำของบัณฑิต เมื่อพิจารณาความเหมาะสมของโมเดลโดยรวม (Model Fit) พบว่า ค่า Nagelkerke R^2 เท่ากับ 0.124 หมายความว่าชุดตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 7 ตัวแปร สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรในโอกาสการมีงานทำของบัณฑิตได้ร้อยละ 12.4 เมื่อวิเคราะห์อำนาจการทำนายรายตัวแปร (Statistical Interpretation) พบประเด็นสำคัญคือ ตัวแปรความรู้จากการเรียน (X_1) เป็นตัวแปรเดียวที่มีแนวโน้มเชิงสถิติในการเข้าใกล้ระดับนัยสำคัญ ($p = .056$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ ($B = -1.145$) และมีค่าอัตราส่วนออดส์ $OR = 0.318$ ซึ่งแปลความหมายได้ว่า เมื่อบัณฑิตรับรู้ว่าคุณมีความรู้จากห้องเรียนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โดยควบคุมตัวแปรอื่นให้คงที่ โอกาสที่จะมีงานทำจะลดลงเหลือเพียง 0.318 เท่า (หรือลดลงประมาณร้อยละ 68.2) ปรากฏการณ์ย้อนศรทางสถิตินี้สะท้อนให้เห็นว่าในตลาดแรงงานจริง ความรู้เชิงทฤษฎีบริสุทธิ์เพียงอย่างเดียวอาจไม่ใช่สิ่งที่ตอบโจทย์นายจ้าง สำหรับกลุ่มตัวแปรทักษะสมัยใหม่อื่น ๆ เช่น ประสบการณ์ฝึกงาน (X_2 , $OR = 1.589$) และการปรับตัวเข้ากับงาน (X_5 , $OR = 1.399$) แม้ในแบบจำลองนี้จะยังไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) เนื่องจากข้อจำกัดของขนาดประชากรที่มีขนาดเล็กและสัดส่วนตัวแปรตามไม่สมดุล แต่ค่าอัตราส่วนออดส์

ที่มากกว่า 1 แสดงให้เห็นแนวโน้มเชิงบวกว่า บัณฑิตที่มีประสบการณ์ฝึกงานและทักษะการปรับตัวสูง จะมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากกว่ากลุ่มอื่น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการได้งานทำของบัณฑิต

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการได้งานทำ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
X ₁ ความรู้จากการเรียน	3.65	0.82	มาก
X ₂ ประสบการณ์ฝึกงาน	3.68	0.85	มาก
X ₃ ทักษะการสื่อสาร	3.70	0.79	มาก
X ₄ ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.77	0.81	มาก
X ₅ การปรับตัวเข้ากับงาน	3.72	0.76	มาก
X ₆ คำแนะนำจากอาจารย์	3.64	0.84	มาก
X ₇ บุคลิกภาพและความมั่นใจ	3.71	0.78	มาก
ภาพรวม	3.69	0.81	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีงานทำโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.69$) โดยปัจจัยที่บัณฑิตให้ความสำคัญสูงสุด คือ ทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_4 , $\mu = 3.77$, $\sigma = 0.742$) รองลงมาคือ ทักษะการสื่อสาร (X_3 , $\mu = 3.64$, $\sigma = 0.741$) และความรู้จากการเรียน (X_1 , $\mu = 3.63$, $\sigma = 0.741$) ส่วนปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การได้รับคำแนะนำด้านอาชีพจากอาจารย์ (X_6 , $\mu = 3.45$, $\sigma = 0.720$) อย่างไรก็ตามทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำ ความสอดคล้องระหว่างสาขาที่สำเร็จการศึกษากับลักษณะงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้งานทำ และความพึงพอใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษา โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปราย และนำเสนอข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต

ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ มีอัตราการมีงานทำร้อยละ 88.1 และยังว่างงานร้อยละ 11.9 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจเมื่อเทียบกับการจัดการจ้างงานบัณฑิตจบใหม่ของประเทศไทยโดยรวม ทั้งนี้ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการหางาน 1-2 เดือน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ อว. (2567) ที่ระบุว่าการผลิตกำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นให้

บัณฑิตมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อให้สามารถเข้าสู่การทำงานได้อย่างรวดเร็วหลังสำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีบัณฑิตบางส่วนที่ใช้เวลาหางานมากกว่า 1 ปี อยู่ร้อยละ 14.3 ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านทักษะหรือคุณสมบัติบางประการที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการในพื้นที่

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ผลการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พบว่า โมเดลโดยรวมยังไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 7.574$, $p = .372$) ซึ่งเป็นผลมาจากข้อจำกัดทางระเบียบวิธีวิจัยด้านขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มว่างงานที่มีเพียง 10 คน (ร้อยละ 11.9) ทำให้ค่าจำนวนเหตุการณ์ต่อตัวแปร (Events per Variable: EPV) เท่ากับ 1.43 ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานวิจัยอย่างมาก ($EPV \geq 10$) มาก ส่งผลต่อความเสถียรของค่าสัมประสิทธิ์ จึงควรตีความผลการวิจัยในฐานะแนวโน้มเบื้องต้นมากกว่าข้อสรุปเชิงยืนยัน (Chen & Xuan, 2025) อย่างไรก็ตาม ค่า Nagelkerke $R^2 = .124$ สะท้อนว่าตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาวะการมีงานทำได้ร้อยละ 12.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยร่วมสมัยที่ระบุว่า การได้งานของบัณฑิตเป็นผลลัพธ์พหุมิติที่เกิดจากปัจจัยด้านทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม และพฤติกรรมส่วนบุคคลร่วมกัน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงลำพัง (Hien & Khanh, 2021; Moloto et al., 2025)

ข้อค้นพบสำคัญชี้ว่า ตัวแปรความรู้จากการเรียน X_1 (ความรู้จากการเรียน) มีค่า $OR = 0.318$ ($p = .056$) ซึ่งแสดงแนวโน้มความสัมพันธ์เชิงลบกับภาวะการมีงานทำ สะท้อนปรากฏการณ์ความไม่สอดคล้องทางทักษะ (Skill Mismatch) โดยความรู้เชิงทฤษฎีในตำราเพียงอย่างเดียวอาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานยุคปัจจุบัน หากขาดการประยุกต์ใช้จริงและทักษะปฏิบัติตามที่นายจ้างคาดหวัง (Guàrdia et al., 2021; Yin & Zhang, 2026) สอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์ในหลายประเทศที่พบว่า ตลาดแรงงานยุคดิจิทัลให้ความสำคัญกับทักษะการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล ความรอบรู้ด้านดิจิทัล และการปรับตัว มากกว่าเกรดเฉลี่ยหรือความรู้ทางวิชาการ (Aničić et al., 2022; Khan et al., 2022; Uzoamaka & Okpuzor, 2025) หากบัณฑิตไม่สามารถเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการให้เป็นสมรรถนะการทำงานจริง ย่อมลดความได้เปรียบในการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีนัยสำคัญ

ในส่วนของตัวแปร X_2 – X_7 แม้จะยังไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางของค่าสัมประสิทธิ์แสดงแนวโน้มเชิงบวกต่อการมีงานทำอย่างชัดเจน ได้แก่ X_2 (ประสบการณ์ฝึกงาน, $OR = 1.589$) X_5 (การปรับตัว, $OR = 1.399$) และ X_6 (คำแนะนำจากอาจารย์, $OR = 1.304$) ซึ่งตรงกับผลการศึกษาที่ยืนยันว่า การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงและการฝึกงานระหว่างเรียน ทำหน้าที่เป็นสัญญาณสะท้อนคุณภาพของบัณฑิตและช่วยเพิ่มโอกาสการได้รับการจ้างงาน (Jackson, 2023; Luchinskaya & Tzanakou, 2025;) ขณะเดียวกัน ทักษะ

การปรับตัวและคำแนะนำจากอาจารย์ถือเป็นทุนทางสังคมและการแนะแนวอาชีพที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้บัณฑิตรับมือกับความไม่แน่นอนในตลาดแรงงาน (Soproni, 2023)

สถาบันอุดมศึกษาจึงควรเร่งปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีเข้ากับทักษะดิจิทัลและประสบการณ์ปฏิบัติจริง เพื่อสร้างสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของนายจ้างยุคใหม่ได้อย่างแท้จริง (Kholifah et al., 2025)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่าบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ ปีการศึกษา 2567 มีอัตราการมีงานทำสูงถึงร้อยละ 88.1 ส่วนใหญ่ใช้เวลาหางาน 1–2 เดือน และมีอัตราการหางานไม่ตรงสายร้อยละ 70.2 ปัจจัยที่บัณฑิตเห็นว่าสำคัญที่สุดต่อการได้งานคือทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($M = 3.77$) ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกชี้ให้เห็นว่าโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของภาวะการมีงานทำได้ร้อยละ 12.4 โดยความรู้จากการเรียน (X_1) เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มส่งผลต่อภาวะการมีงานทำมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

ด้านการปรับปรุงหลักสูตรเร่งด่วน: จากผลการวิจัยที่พบอัตราการหางานไม่ตรงสายสูงถึงร้อยละ 70.2 และความรู้เชิงทฤษฎีเดิม (X_1) มีอิทธิพลย้อนศรต่อการได้งาน สาขาวิชาฯ จะต้องเร่งปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ โดยลดสัดส่วนวิชาบรรยายเชิงทฤษฎีลง และเพิ่มรายวิชาเลือกที่ทันสมัย เช่น การบริหารงานภาครัฐดิจิทัล (Digital Governance) และการวิเคราะห์ข้อมูลภาครัฐ (Data Analytics for Public Sector) เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะคอมพิวเตอร์และไอที ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด สอดรับกับความต้องการของภาคเอกชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายขนาดกลุ่มตัวอย่างและช่วงเวลาเก็บข้อมูล ควรขยายการเก็บข้อมูลครอบคลุมบัณฑิตหลายรุ่น ปีการศึกษา หรือขยายไปยังสถาบันอื่นในพื้นที่ เพื่อเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มว่างงาน
2. ใช้การวิจัยแบบผสมผสานเพื่อเจาะลึกทักษะแห่งอนาคต ควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนายจ้างและผู้ประกอบการ เพื่อสำรวจทักษะดิจิทัลเฉพาะทาง (Digital Competencies) ทักษะปฏิบัติ และทักษะการปรับตัวที่ตลาดแรงงานยุคปัจจุบันคาดหวังจากบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์

รายการอ้างอิง

- กฤษดา กฤตเมธกุล. (2565). การติดตามภาวะมีงานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2563. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง. <https://rdi.mcru.ac.th/file/1-2563.pdf>
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565, 31 มีนาคม). กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนที่ 20 ก. หน้า 28-30.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567, 3 ธันวาคม). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570. <https://www.mhesi.go.th>
- ครุศิลป์ อวนศรี, นิขรา พรสุวิงษ์ และสุวรรณา ยุทธภักดิ์. (2567). ปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ส่งผลต่อความผูกพันของพนักงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(1), 259-272. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/WTU-RJ/article/view/271724/183561>
- ชมพูนุท ด้วงจันทร์, สุรินทร์ ชุมแก้ว, กรุณา พุ่มเอี่ยม, ชนน พ่วงจินดา, ชนภัทร เขาทอง และปรีดา พรหมน้อย. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการดำเนินงาน: การศึกษาจากมุมมองของบัณฑิตบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 14(2), 70-94. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jms_ubu/article/view/282470/190538
- ปริญญา สังข์โคตร, ประทีป กาลเขว่า และเบญญาภา กาลเขว่า. (2564). ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพและการสาธารณสุขชุมชน, 4(1), 96-104. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/jhscph/article/view/244470>
- ปยุตย นุช เรือนโนวา และศิริรัตน์ จิตรนพรัตน์. (2568). ภาวะการมีงานทำของบัณฑิตระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2564. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 12(1), 63-77. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/AJntc/article/view/7068>
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. (2565). รายงานภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2565. ผู้แต่ง. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. (2565). มคอ.2 รายละเอียดของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570. <https://www.mhesi.go.th>

- สุนันทา มาว้น, กิตติพงษ์ น้อยนวล, จิรายุ บัวด้วง, ธนพล อินทรสกุล, ประสพโชค สุวรรณโณ, ศิริชัย โยมกระโทก และธนัสถา โจนนตระกูล. (2565). ทักษะที่สำคัญของบัณฑิตในอนาคต. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(2), 87–99. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jclmd_psru/article/view/259553/175588
- Anićić, K. P., Gusić Mundar, J., & Šimić, D. (2022). Generic and digital competences for employability—Results of a Croatian national graduates survey. *Higher Education*, 84 (5), 1037–1058. <https://doi.org/10.1007/s10734-022-00940-7>
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice Hall.
- Chen, W., & Xuan, X. (2025). Methodological concerns in the feasibility study on ultrasound pelvimetry for breech birth. *Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica*. <https://doi.org/10.1111/aogs.70118>
- Hien, H. T., & Khanh, N. P. G. (2021). Graduate employability in double challenge of post-covid labor market and digital transformation: The role of graduate's capitals, 4.0 skills, attributes and perceived labor market. *Ho Chi Minh City Open University Journal of Science - Social Sciences*, 11(2), 94–115. <https://doi.org/10.46223/HCMCO UJS>
- Jackson, D. (2023). The relationship between student employment, employability-building activities and graduate outcomes. *Journal of Further and Higher Education*, 47(9), 1230–1246. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2023.2253426>
- Khan, N., Sarwar, A., Chen, T., & Khan, S. (2022). Connecting digital literacy in higher education to the 21st century workforce. *Knowledge Management & E-Learning*, 14(1), 46–61. <https://doi.org/10.34105/j.kmel.2022.14.004>
- Kholifah, N., Nurtanto, M., Sutrisno, V. L. P., Majid, N., Subakti, H., Daryono, R. W., & Achmadi, A. (2025). Unlocking workforce readiness through digital employability skills in vocational education graduates: A PLS-SEM analysis based on human capital theory. *Social Sciences & Humanities Open*, 11, 101234. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101625>
- Knight, P. T., & Yorke, M. (2004). *Learning, employability and higher education*. Society for Research into Higher Education & Open University Press.

- Luchinskaya, D., & Tzanakou, C. (2025). Under (employability and financial) pressure: The unequal effects of work experience on graduate earnings. *Studies in Higher Education*, 50(5), 955–973. <https://doi.org/10.1080/03075079.2025.2490801>
- Mirzaei, S., Bogus, S. M., & Bunt, S. (2026). A human-centered approach to reframing job satisfaction in the BIM-enabled construction industry. *Journal of Information Technology in Construction (ITcon)*, 31, 439–460. <https://doi.org/10.36680/j.itcon.2026.020>
- Moloto, A., Ramasimu, N., & Motsei, L. L. (2025). Graduate unemployment, skills mismatch, and the dynamics of labour mobility in South Africa: A systematic literature review. *International Journal of Applied Research in Business and Management*, 6(2), 1–17. <https://doi.org/10.51137/wrp.ijarbm.369>
- Soproni, Z. (2023). Employability skills. *GiLE Journal of Skills Development*, 3(2), 37–55. <https://doi.org/10.52398/gjsd.2023.v3.i2.pp53-65>
- Uzoamaka, I. G., & Okpuzor, V. (2025). Digital skills required for business education graduates: Employer perceptions in Delta State, Nigeria. *African Journal of Management and Business Research*, 12(1), 45–58. <https://doi.org/10.62154/ajmbr.2025.018.010681>